

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І. Ф. – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л. П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І. В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Соляр В. В. – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Мельникова О. В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Зайцева П. О. – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 «ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ».....	6
Бондаренко Я. О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	6
Строгов С. А., Сухов В. М. АНТИКРИЗОВІ ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗГОРТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	10
Міжерицький В. А. ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	16
Коновалова А. С. ДИНАМІКА ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	20
Мажнікова В. Г. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ.....	24
Золотухіна Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ.....	29
Алексєєва Н. Р. ПРИЧИНИ ЦИКЛІЧНИХ КОЛИВАНЬ В ЕКОНОМІЦІ.....	33
Нос Д. Ю. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА СУЧАСНОЇ КРИЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	38
Гавриленко А. І. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ - ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	41
Костюк В. О. ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ.....	45
Винник Б. Р. ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	48
Савельєв В. О. ВВП УКРАЇНИ, ЙОГО ДИНАМІКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ.....	52
Удовиченко Д. О. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	54
Приваліхіна І. К. ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	58

держави та регіонів з метою отримання інвестиційних ресурсів на розвиток галузей та залучення іноземних інвесторів. Лише активна державна позиція та комплексний підхід щодо вирішення існуючих проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на мікро- і макrorівнях, дозволить з максимальною ефективністю реалізувати Україні свій потенціал в інвестиційній сфері, що стане передумовою її сталого економічного розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Вишивана Б.М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні / Б.М. Вишивана // Фінанси України. – 2004. – №10 – С. 82–88. 2. Офіційний сайт Світового економічного форуму - URL: www.weforum.org. 3. Офіційний сайт Світового Банку - URL: <http://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2017/09/21/efficiency-in-publicinvestment-is-essential-for-ukraine-says-the-world-bank>. 4. Основні факти про Європейський інвестиційний банк. – URL: http://www.necu.org.ua/upl/Basic_facts_UKR_web.pdf

Золотухіна Тетяна Віталіївна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
юридичний факультет, спеціальність «Економіка»,
1 курс магістратури, група 51М
Науковий керівник - к.п.н., доцент кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Мельникова О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ

Протягом останніх десятиліть відбулися істотні зміни у підходах до фінансування систем вищої освіти в різних країнах, а також в механізмах розподілу бюджетних коштів між вищими навчальними закладами. Це обумовлено з одного боку різким зростанням контингентів учнів в системі освіти, а з іншого - обмеженістю бюджетних ресурсів, що вимагає підвищення ефективності використання бюджетних коштів та залучення позабюджетних джерел. Також, суттєвий вплив на зміни форм і механізмів фінансування

здійснює зміна змісту вищої освіти у відповідності до потреб економіки та держави у сучасних умовах.

Теоретичним підґрунтям дослідження з питань моделей, підходів та перспектив фінансування освітніх послуг стали роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених – економістів, відомих фахівців, таких, як Б. Кларк, Х. Строуп, В. Гармс, Дж. Гутрі, Л. Піерс, Д. Найт, Ч. Кватлебаум, В. Фулмер, Дж. Перкінс, Д. Вуд, І. Чейт, Д. Бок, І. Майбуров, І. Вахович, В. Зубко, К. Корсак, В. Луговий, І. Кичко, С. Яременко, Л. Добровольська та ін.

Відомо, що чим вище рівень освіти нації, тим швидше розвивається економіка, тим більше дохід держави. Система фінансування вищої освіти в різних країнах має спільні та відмінні риси.

Основними елементами фінансування освітніх послуг є: порядок та моделі фінансування, джерела фінансування, бюджетного планування та фінансування системи освіти.

Одним з найбільш важливих питань є питання фінансування вищої освіти. Серед моделей фінансування вищої освіти слід виділити наступні:

1. Фінансування, що спрямоване на задоволення потреб держави. Модель передбачає, що держава фінансує університети з бюджету безпосередньо, натомість навчальний заклад готує необхідних, з точки зору держави, фахівців по заздальгідь узгодженим і затвердженим цінам. Перевага даної моделі полягає в тому, що держава отримує фахівців згідно визначених стандартів, також, можливим є збільшення ефективності та мінімізації витрат держави. Основний недолік полягає у тому, що відповідність параметрів підготовки фахівців реальним потребам ринку праці встановлюється ступенем точності прогнозних оцінок держави. Іншими словами, помилки в структурі і змісті підготовлених кадрів на момент їх випуску є неминучими.

2. Замовлення державою підготовки фахівців на основі конкурсу. Ця модель фінансування університетів є різновидом попередньої; її відмінною рисою є більший ступінь орієнтованості на ринок. У конкурсі на отримання державного завдання виграє той вуз, у якого освітні послуги найбільш повно

відповідають умовам конкурсу (потребам ринку праці), а витрати, пов'язані з навчанням оптимальні. Перевагою, щодо першої моделі, є додаткова можливість скоротити витрати держави на освіту.

3. Фінансування вищих навчальних закладів за результатами роботи. На обсяг фінансування впливають такі показники, що характеризують діяльність вищих навчальних закладів, як кількість випускників, кількість студентів-першокурсників, рівень знань учнів, а також складність курсів, що викладаються, визначені за підсумками незалежного контролю, кількість дисертацій, захищених в вузі та ін.

4. Фінансування безпосередніми споживачами освітніх послуг. В основі даної моделі фінансування - державні зобов'язання, які у вигляді певних купонів або сертифікатів (ваучерів) на тих чи інших умовах передаються безпосереднім споживачам освітніх послуг. Як і у випадку застосування інших моделей, фінансування із застосуванням ваучерів в окремих країнах нерідко співфінансується з боку студента або комерційної структури-замовника освітніх послуг. Саме необхідність оплати мотивує замовника бути більш вимогливими до якості послуг, що надаються, в результаті подібну комбінацію прийнято вважати найбільш ефективною.

Відмітимо, що в рамках використання ваучерної системи фінансування університетів поширеним є ліберальний ринковий підхід. Цей підхід виходить з того, що:

- 1) навчальні заклади вільно встановлюють ціни, причому вони можуть бути вище вартості (фінансового забезпечення) виданого державою ваучера;
- 2) відсутня диференціація ваучера за вартістю;
- 3) виробниками освітніх послуг, на які поширюється дія ваучерів, можуть бути як державні, так і недержавні вищі навчальні заклади, які висловили згоду брати участь в даній системі фінансування на певних умовах;
- 4) вищі навчальні заклади мають свободу при виборі потенційних студентів.

Як видно з розглянутих систем фінансування вищої освіти, деякі з цих підходів впроваджуються в нашій країні. В майбутньому викликає науковий інтерес тенденції системи державної і недержавної фінансової підтримки студентів, рамки комерціалізації діяльності вузів і інші чинники і процеси розвитку механізму фінансового забезпечення вищих навчальних закладів.

Як видно з розглянутих систем фінансування вищої освіти, деякі з цих підходів впроваджуються в нашій країні. В майбутньому викликає науковий інтерес тенденції системи державної і недержавної фінансової підтримки студентів, рамки комерціалізації діяльності вузів і інші чинники і процеси розвитку механізму фінансового забезпечення вищих навчальних закладів.

Список використаних джерел:

1. Вахович І. Фінансове забезпечення вищої освіти: методологія та механізми реалізації в умовах формування соціально-орієнтованої ринкової економіки [Текст] / І. Вахович, Ю. Волинчук. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. – 288 с.
2. Константюк Н.І. Проблеми реформування фінансового забезпечення вищої освіти в Україні / Н.І. Константюк // Світ фінансів. – 2016 – № 1. – С. 172-183
3. Куклін О.В. Економічні аспекти вищої освіти [Текст] / О.В. Куклін. – К.: Знання України, 2008. – 331 с.
4. Designing strategies for efficient funding of higher education in Europe by Thomas Estermann, Enora Bennetot Pruvot and Anna-Lena Claeys-Kulik: EUA. – 2013. – 20 p.
6. Education at a Glance 2014: OECD Indicators, OECD Publishing [Electronic resource] / Access' regime: http://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2014_eag-2014-en;jsessionid=1vq3qgkpmv9h.x-oecd-live-03
5. Friedel J., Thornton Z., D'Amico M., Katsinas St. «Performance-Based Funding: The National Landscape,» Education Policy Center. September 2013. [Electronic resource] / Access' mode: http://uaedpolicy.ua.edu/uploads/2/1/3/2/21326282/pbf_9-17_web.pdf
6. National Conference of State Legislatures. 2015. «Performance-Based Funding For Higher Education» [Electronic resource] / Access' mode: <http://www.ncsl.org/research/education/performance-funding.aspx>